

RICCARDIA INCURVATA LINDB.

A. In de Amsterdamse Waterleiding duinen.

Op de voorjaarsexursie van onze Werkgroep werd in een der weinige nog vochtige duinpannetjes in het Amsterdamse Waterleidingterrein onder Vogelenzang zeer karig materiaal van een *Riccardia* meegenomen, meer ter registratie van de soorten, dan omdat het wat bijzonders leek. Bij microscopisch onderzoek bleek, dat het smalle, onregelmatig afstand vertakte thallus aan de bovenzijde duidelijk, doch zwak gootvormig was; de randen lagen duidelijk hoger dan het midden. Dit is het vegetatieve kenmerk van *R. incurvata*, een soort, die pas betrekkelijk laat voor Midden-Europa bekend werd en die blijkens de verspreiding in Duitsland (Noord-Friese Wadden-eilanden) bij ons heel goed verwacht kan worden. Dwarsdoorsnede om het aantal cellagen te bepalen, mislukten aan het schaarse materiaal, waarvan een gedeelte voor een blijvend preparaat gereserveerd bleef. Hernieuwd onderzoek deed uitkomen, dat de buitenste cellen beslist niet smaller waren dan de binnenste, eerder breder, een kenmerk, dat voor *R. incurvata* geldt. Deze kenmerken zijn echter niet doorslaggevend. De grootvorming komt volgens Mac Vicar nl. ook voor bij jonge zijtakken van *R. latifrons*, het andere kenmerk is volgens de meeste schrijvers ook eigen aan deze soort. De thallusbreedte (0,80 mm) van het betrokken materiaal is echter aan de kleine kant voor *latifrons*. Het belangrijkste, doorslaggevende kenmerk zou de geslachtsverdeling zijn. Het materiaal was echter steriel.

Het is dus beter, de soort *Riccardia incurvata* Lindb. nog niet als inlands op te nemen, daar het niet zeker is, dat het gevonden materiaal inderdaad op die soort betrekking heeft. Er dient echter wel op gelet te worden, want het is heel goed mogelijk, dat er fertiele planten gevonden worden, die wel met zekerheid zijn te herkennen.

Dec. 1947.

W.D.M.

B. Bij Petten.

Tijdens de excursie o.l.v. Prof. Heimans op 5.6.48 in de Pettemerduinen ontdekten wij op verschillende plaatsen, op vochtige zandgrond, in de vallei "de Rietput" in vegetaties *Salix repens*, *Schoenus nigricans*, *Erica Tetralix*, *Parnassia palustris*, *Carex ostricta*, *Epipactis palustris*, *Carex glauca*, *Heleocharis pauciflora*, *Platanthera bifolia*, *Orchis sincornata* e.a., mooie stukjes, begroeid door een *Riccardia*.

De plantjes van deze groeiplaatsen zijn liggens tot opstijgend onregelmatig vertakt, minder dan 1 mm. breed, ze vertonen op dwarsdoorsnede een dikte van 5 cellen, langs de thallusrand ligt een ééncel brede zoom van 1 celdikte, de dwarsdoorsnede is steriel gootvormig. Aan een vijftal plantjes met Calypogeia werden geen antheridien gevonden, hetgeen dus wijst op tweehuizigheid. Alles bij elkaar genomen, hebben wij hier dus hoogst waarschijnlijk met *Riccardia incurvata* te doen.

't Enigste wat er niet mee klopt is dat de cellen van de buitenste thallusrand iets kleiner dan de naar binnen gelegen cellen zijn, iets dat deze plantjes weer meer op

Riccardia sinuata var. *major* Lindb. doet lijken.

Geslachtsverdeling, vertakkingwijze die mooi met de afb. i.d. flota's klopt en vorm van de doorsnede zijn m.l. voldoende doorslaggevens voor *R. incurvata*. Niet mogelijk dat er erfelijk constante overgangsvormen bestaan. Indertijd had Wahchter veel moeite met de *Riccardia*'s, die ik hem van de Bakkumer-, Berger- en Petteerderduinen stuurde. De kans bestaat dat daartussen ook *R. incurvata* zat. De groeiplaatsen zijn daar ongeveer eender.

Juni 1948.

W.M.

Lijst van mossen gevonden in Zuid-Limburg, omstreeks 28 April 1948, Hoofdzakelijk op de Bemelerberg en omgeving (B).

Musci:

<i>Acaulon muticum</i> , kalkrotsen, B. det. W.gr.	<i>Mniobryum albicans</i> , leem, B
<i>Amblystegium serpens</i> , op hout, B	" <i>delicatum</i> , leem, B
<i>Anisothecium varium</i> , kalk, B	<i>Mnium longirostrum</i> , op leem, B
<i>Anomodon viticulosus</i> , Kalkrotsen, bomen, B	" <i>serratum</i> , " kalk, B
<i>Astomum crispum</i> , leem, B	" <i>undulatum</i> , aan boswal, B
<i>Barbula fallax</i> , kalk, B	<i>Neckera complanata</i> , boomvoet, B
" <i>revoluta</i> , leem, B	" <i>crispa</i> , kalkrots, tussen Valkenburg en Geul
" <i>unguiculata</i> , leem, B	<i>Phascum cuspidatum</i> , leem, B
<i>Brachythecium velutinum</i> , boomvoet, B	" " var. <i>curvisetum</i> , leem, B
<i>Bryum argenteum</i> , leem, B	" <i>curvicollum</i> , leem, B, det. werkgr.
" <i>capillare</i> , kalk, B	<i>Physcomitrella patens</i> , leem, Schin op Geul.
<i>Calliergonella cuspidata</i> , leem, B	<i>Physcometrium pyriforme</i> , leem, Epen
<i>Cratoneuron filicinum</i> , Bunde, det. W.gr.	<i>Plagiothecium</i> cf. <i>denticulatum</i> , boomvoet, B
<i>Ditrichum flexicaule</i> , kalkrotsen, B, det. W.gr.	<i>Platyhypnidium riparioides</i> , beekje, Epen
<i>Encalypta streptocarpa</i> , kalkrotsen, B	<i>Pleuroidium acuminatum</i> , leem, B
" <i>vulgaris</i> , " B	<i>Pohlia nutans</i> , leem, B
<i>Eurhynchium abbreviatum</i> , bos, boomvoet, B	<i>Pottia lanceolata</i> , leem, B, det. W.gr.
" <i>praelongum</i> , " B, det. W.gr.	" <i>minutula</i> , " B, det. W.D.M.
" <i>Stokesii</i> bos, B	" <i>truncata</i> , " B.
" <i>striatum</i> , " B	<i>Pseudoscleropodium purum</i> , leem, B
<i>Fissidens adianthoides</i> , leem, B	<i>Ptilium crista-castrensis</i> , kalk, B
" <i>bryoides</i> , " B	<i>Pylaisia polyantha</i> , C.sp., knotwilg, Epen
" <i>taxifolius</i> , " B	<i>Phytidiadelphus squarrosus</i> , leem, B
<i>Funaria fascicularis</i> , " B	" <i>triquetrus</i> , leem, B
" <i>hygrometrica</i> , " B	<i>Thamnum alopecurum</i> , kalkrots, B
" <i>obtusata</i> , " B	
<i>Homalia trichomanoides</i> , aan boomvoet, B	
<i>Leptodietum riparium</i> , beekje, Epen	